

OPCIÓ A

1. *La plaça del Diamant* és considerada una novel·la psicològica. Raoneu aquesta afirmació, tenint en compte tant els aspectes argumentals com els formals de la novel·la en què es fonamenta. [3 punts]
2. Sota quines diverses manifestacions es presenta l'amor en *Terra baixa*, d'Àngel Guimerà? [2 punts]
3. Comenteu el següent fragment del cap. CDXXXVI de *Tirant lo Blanc*, «Com Tirant vencé la batalla e per força d'armes entrà en lo castell» (primer paràgraf, en boca de la Princesa). Relacioneu el fragment amb l'argument de la novel·la i amb el tractament de l'amor que s'hi observa; valoreu el sentit del llenguatge del fragment, analitzant-ne els recursos emprats per l'autor.

[3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

—Mon senyor Tirant, no canvieu en treballosa pena l'esperança de tanta glòria com és atènyer la vostra desijada vista. Reposau-vos, senyor, e no vullau usar de vostra bel·licosa força, que les forces d'una delicada donzella no són per a resistir a tal cavaller. No em tracteu, per vostra gentilea, de tal manera. Los combats d'amor no es volen molt estrènyer; no ab força, mas ab ginyosos afalacs e dolços engans s'atenyen. Deixau porfídia, senyor; no siau cruel; no penseu açò ésser camp ni lliça d'infels; no vullau vençre la que és vençuda de vostra benvolença: cavaller vos mostrareu damunt l'abandonada donzella. Feu-me part de la vostra homenia perquè us puga resistir. Ai, senyor! I com vos pot delitar cosa força-da? Ai! E amor vos pot consentir que façau mal a la cosa amada? Senyor, deteniu-vos, per vostra virtut e acostumada noblea. Guardau, mesquina! Que no deuen tallar les armes d'amor, no han de rompre, no deu nafrar l'enamorada llança! Hajau pietat, hajau compassió d'aquesta sola donzella! Ai, cruel, fals cavaller! Cridaré! Guardau, que vull cridar! Senyor Tirant, no haureu mercè de mi? No sou Tirant! Trista de mi! Açò és lo que jo tant desijava? Oh esperança de la mia vida, vet la tua Princesa morta!

E no us penseu que, per les piadoses paraules de la Princesa, Tirant estigués de fer son llavor, car en poca hora Tirant hagué vençuda la batalla delitosa, e la Princesa reté les armes e abandoná's mostrant-se esmortida. Tirant se llevà cuitadament del llit pensant que l'hagués morta, e anà cridar la Reina que li vengués ajudar.

5 *ginyosos*: 'enginyosos, subtils'; *porfídia*: 'obstinació per a aconseguir alguna cosa'.
6 *lliça*: 'camp per a un torneig o de batalla'. 11 *hajau*: 'tingueu'. 15-16 *estigués de fer son llavor*: 'es desdigués de fer el que volia'.

OPCIÓ B

1. A propòsit de *Canigó*, de Jacint Verdaguer, Ricard Torrents ha escrit el següent:

Amb més de quatre mil versos diversament organitzats en dotze cants, Verdaguer aconsegueix de construir un teixit enlluernador d'història i de llegenda, de geografia i d'imaginació; un retaule grandios de peces que valen fins i tot despreses del conjunt: una d'aquelles catedrals neogòtiques que el seu segle aixecà com a crit de nostàlgia del passat però també com a nova afirmació de fe en el futur.

Analitzeu les idees bàsiques d'aquesta afirmació i demostreu-ne la validesa; feu una atenció especial al que fa referència a la procedència de la matèria narrativa del poema, a la seva construcció formal i a una possible lectura ideològica del text poètic. [3 punts]

2. De les quatre qüestions següents, assenyalau **l'única resposta** que considereu vàlida per a cada una. Escriviu-la en el quadernet de respostes, anotant-hi el número de la pregunta (2.1, 2.2, 2.3 o 2.4) i, a continuació, la lletra que precedeix la resposta que doneu per vàlida (a, b, c o d). [0,5 punts per qüestió encertada]

- 2.1. El *Tirant lo Blanc* es distingeix per:

- a) la versemblança en el relat de les accions dels personatges
- b) la presència d'elements meravellosos que condicionen l'acció dels personatges
- c) l'absència total d'elements sentimentals
- d) la crítica i el desacord amb els ideals de la cavalleria

- 2.2. Quan a *Terra baixa* la Nuri defineix en Sebastià com a «l'amo de tot», hem d'entendre que Guimerà vol expressar que en Sebastià

- a) té la propietat de les terres i el molí
- b) creu que té poder de decisió sobre les seves terres i la gent que hi treballa
- c) organitza i dirigeix laboralment les feines dels seus treballadors
- d) estén el seu domini territorial més enllà de les seves propietats

- 2.3. El llenguatge narratiu de Salvador Espriu

- a) reproduïx sempre el català col·loquial
- b) incorpora elements i formes provinents de registres i nivells diferents
- c) és objectivament descriptiu de la realitat
- d) és neutre –i, doncs, no intencionat– en la presentació dels personatges

- 2.4. Miquel Martí i Pol concep la poesia com

- a) un element indestruïble de la pròpia vida
- b) la recerca de la bellesa en estat pur
- c) una eina d'experimentació en l'ús del llenguatge
- d) la manifestació dels elements imperceptibles de la realitat

3. Comenteu el fragment següent de la narració «Tòpic», de Salvador Espriu. A partir de la interpretació que en feu, valoreu el sentit del títol de la narració, la intencionalitat d'aquest discurs i els recursos de què es val Espriu per fer-la evident, i observeu-hi aquells que són propis del llenguatge de la narrativa de l'autor.

[3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

«Bé, sí, el tòpic de l'obrer honrat, l'amo usualment sensible i la mare en la misèria», comentà en Pulcre Trompel·li, que m'escoltava. «Segueix el meu consell: no parlis més de l'Eleuteri. *Hélas, hélas, la bêtise humaine!*», xiulà la pulcra persona. I a l'acte vaig reaccionar a aquella intel·ligent invitació de retorn a l'ordre. «Com que en Pulcre té raó, t'he de donar l'últim adéu, honrat, bondadós, treballador Eleuteri, estimat amic», reflexionava. «Cal que no parli de tu, perquè ets un tòpic. Però recordes com corríem amarats de sol, xops de suor, encaçant-nos pels rials, a través dels canyars, cap a la platja? Tots els de la colla corríem sense alè, xops de suor. Després, molt més tard, et vas rebolcar en la teva sang, i ara la terra et colga, i no parlaré més de tu, excusa'm, perquè en Pulcre Trompel·li ha dit que ets un tòpic. I saps?, tu no ho entendries, però en Pulcre té raó, i és terrible per a mi que en Pulcre tingui raó, honrat, bondadós, treballador, estimat Eleuteri.»

OPCIÓ A

1. Miquel Martí i Pol afirma el següent respecte del seu concepte de poesia:

Mai no he entès la poesia com un refugi o com un joc. Per a mi sempre ha estat un combat cos a cos amb mi mateix, una aposta a tot o res, un risc absolut, i possiblement per això quan més satisfet m'ha deixat el que he escrit ha estat quan m'hi he sentit implicat en cos i ànima, és a dir, quan, com vaig escriure ja fa una pila d'anys, en cada mot m'hi jugava l'existència. [...] Sempre he seguit el camí del que podríem dir-ne compromís gairebé existencial entre vida i obra, si més no perquè mai no he tingut ni capacitat, ni domini, ni ofici, ni –diguem-ho tot– ganes de dissociar-les.

A partir d'aquestes afirmacions, exposeu en què es fonamenta la seva concepció de la poesia i com entén la relació entre poeta i poesia. [3 punts]

2. L'elegia «Los dos campanars», quin canvi de perspectiva suposa, pel que fa al temps de la narració, respecte dels dotze cants de *Canigó*? Com s'hi relaciona des del punt de vista argumental? [2 punts]

3. Comenteu el següent fragment del darrer capítol de *La plaça del Diamant*. Partint sempre de l'anàlisi del fragment i tenint en compte el seu moment en l'argument de la novel·la, proposeu-ne una interpretació i valoreu-ne la presència d'elements que han adquirit un paper decisiu en l'obra, com també els recursos lingüístics i literaris que tenen a veure amb el punt de vista de la narradora.

[3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

[...] I a la primera passa que vaig fer encara veia el tramvia deixat anar aixecant espurnes vermelles i blaves entre les rodes i els rails. [...] I a l'altra banda em vaig girar i vaig mirar amb els ulls i amb l'ànima i em semblava que no podia ser de cap de les maneres. Havia travessat. I em vaig posar a caminar per la meua vida vella fins que vaig arribar davant de la paret de casa, sota de la tribuna... La porta estava tancada. Vaig mirar enlaire i vaig veure en Quimet, que, al mig d'un camp, prop del mar, quan jo estava embarassada de l'Antoni, em donava una floreta blava i després es reia de mi. Volia pujar a dalt, fins al meu pis, fins al meu terrat, fins a les balances i tocar-les tot passant. [...] I em vaig girar d'esquena a la porta i vaig reposar i tenia molta matinada a dins. I em vaig tornar a girar de cara a la porta i amb la punta del ganivet i amb lletres de diari vaig escriure Colometa, ben ratllat endintre, i, com d'esma, vaig posar-me a caminar i les parets em duïen que no els passos, i vaig ficar-me a la plaça del Diamant: una capsua buida feta de cases velles amb el cel per tapadora. I al mig d'aquella tapadora hi vaig veure volar unes ombres petites i totes les cases es van començar a gronxar com si tot ho haguessin ficat a dintre d'aigua i algú fes bellugar l'aigua a poc a poc i les parets de les cases es van estirar amunt i es van començar a

decantar les unes contra les altres i el forat de la tapadora s'anava estrenyent i començava a fer un embut. I vaig sentir una companyia a la mà i era la mà d'en Mateu i a la seva espatlla se li va posar un colom corbata de setí i jo no n'havia vist mai cap, però tenia plomes de tornassol i vaig sentir un vent de tempesta que s'arremolinava per dintre de l'embut que ja estava gairebé clos i amb els braços davant de la cara, per salvar-me de no sabia què, vaig fer un crit d'infern. Un crit que devia fer molts anys que duia a dintre i amb aquell crit, tan ample que li havia costat de passar-me pel coll, em va sortir de la boca una mica de cosa de no-res, com un escarabat de saliva... i aquella mica de cosa de no-res que havia viscut tant de temps tancada a dintre era la meva joventut que fugia amb un crit que no sabia ben bé què era... ¿abandonament? [...]

OPCIÓ B

1. Analitzeu les idees bàsiques de la següent reflexió de Josep M. Benet i Jornet a propòsit de les narracions de Salvador Espriu. Justifiqueu les vostres reflexions amb exemples extrets de les narracions. [3 punts]

El món, en el pessimisme d'Espriu, és presidit per la insolidaritat. Insolidaritat en el nucli estricte de la parella, tal com se'ns presenta, amb fred humorisme, a [diverses narracions]. Insolidaritat davant el dolor aliè, tema obsessiu que constitueix la columna vertebral de moltes de les narracions [...]. És una mena de general indignitat humana que només es dignifica, se salva, a partir de la presència de la mort.

2. De les quatre qüestions següents, assenyaieu **l'única resposta** que considereu vàlida per a cada una. Escriviu-la en el quadernet de respostes, anotant-hi el número de la pregunta (2.1, 2.2, 2.3 o 2.4) i, a continuació, la lletra que precedeix la resposta que doneu per vàlida (a, b, c o d). [0,5 punts per qüestió encertada]

2.1. Verdaguer, amb *Canigó*,

- a) segueix fidelment el model formal (estructura, mètrica, recursos estilístics...) dels poemes èpics medievals
- b) construeix un poema líric
- c) elabora una única trama narrativa, construïda sobre un patró mètric dominant
- d) adapta diversos esquemes mètrics a la diversitat d'objectius literaris de cada cant o situació argumental

2.2. *Terra baixa* és

- a) un drama realista sense interferències simbòliques ni elements metafòrics o mitològics
- b) una tragèdia concebuda segons els models de la tragèdia clàssica
- c) una comèdia basada en un triangle amorós
- d) un drama que, sobre una base realista, incorpora elements d'interpretació simbòlica

2.3. A *La plaça del Diamant*, Mercè Rodoreda

- a) evoca, com en un dietari, els seus records de joventut
- b) dóna una visió nostàlgica de la Barcelona dels anys anteriors i immediatament posteriors a la Guerra Civil
- c) construeix un petit món de ficció, basat, però, en la realitat de la vida en un barri obrer barceloní dels anys 30 i 40 del segle xx
- d) narra uns fets històrics protagonitzats per persones reals

- 2.4. La poesia de Miquel Martí i Pol, segons ell mateix manifesta, és principalment
- a) fruit de la inspiració
 - b) un mètode sintètic de descripció de la realitat externa
 - c) una manera d'embellir, a través de la paraula, la vida quotidiana
 - d) un instrument d'anàlisi de la pròpia personalitat i del món
3. Comenteu el següent fragment de l'escena VI del tercer acte de *Terra baixa*. Contextualitzeu-lo en l'argument de l'obra i, sempre partint de l'anàlisi del fragment, analitzeu-ne la caracterització dels personatges i la presència d'elements que permeten elaborar una interpretació d'aquest drama.

[3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

NURI: La pobreta Marta! Saps, al Manelic?... L'han tret com si no fos ningú, ves!
MARTA: Ja ho sé, Nuri; ja ho sé. Ajuda'm a caminar.
PEPA: Nosaltres te sostindrem.
MARTA: Aparteu-vos, vosaltres. (*Plora en silenci*)
JOSEP: Nosaltres només ho hem fet per obediència!... saps?
MARTA: Infeliços!... Per obediència m'heu tingut sempre malícia, a mi, que mai us havia fet cap mal, a vosaltres! I per obediència us heu rigut del Manelic, i l'heu martiritzat! Què us havia fet ell perquè el maltractéssiu així? Què us havia fet?
NURI: No ploris, no. Que jo no vull que ploris. (*Tan aviat la Nuri s'eixuga els ulls com los eixuga a la Marta. Los altres estan amb lo cap baix, avergonyits*)
MARTA: I ara per què priveu que el cridi, la Nuri? Què se us en dóna, a vosaltres?... Si lo que vui jo és anar-me'n amb ell, amb lo meu marit, amunt, amunt, sempre muntanyes amunt, fins allà on no trobem gent que se'n riga, de nosaltres! Si encara en trobéssim, i fins si arribessin les rialles al cim de la més alta de les muntanyes, i si encara algú hi pugés d'ací baix a riure-se'n, d'un home perquè ha perdonat a una dona empenedida que vol tornar a ser honrada, ens en aniríem encara més amunt, més, que jo l'estimo, i allà a on és Déu no se'n riuen, no, dels que estimen i perdonen.